

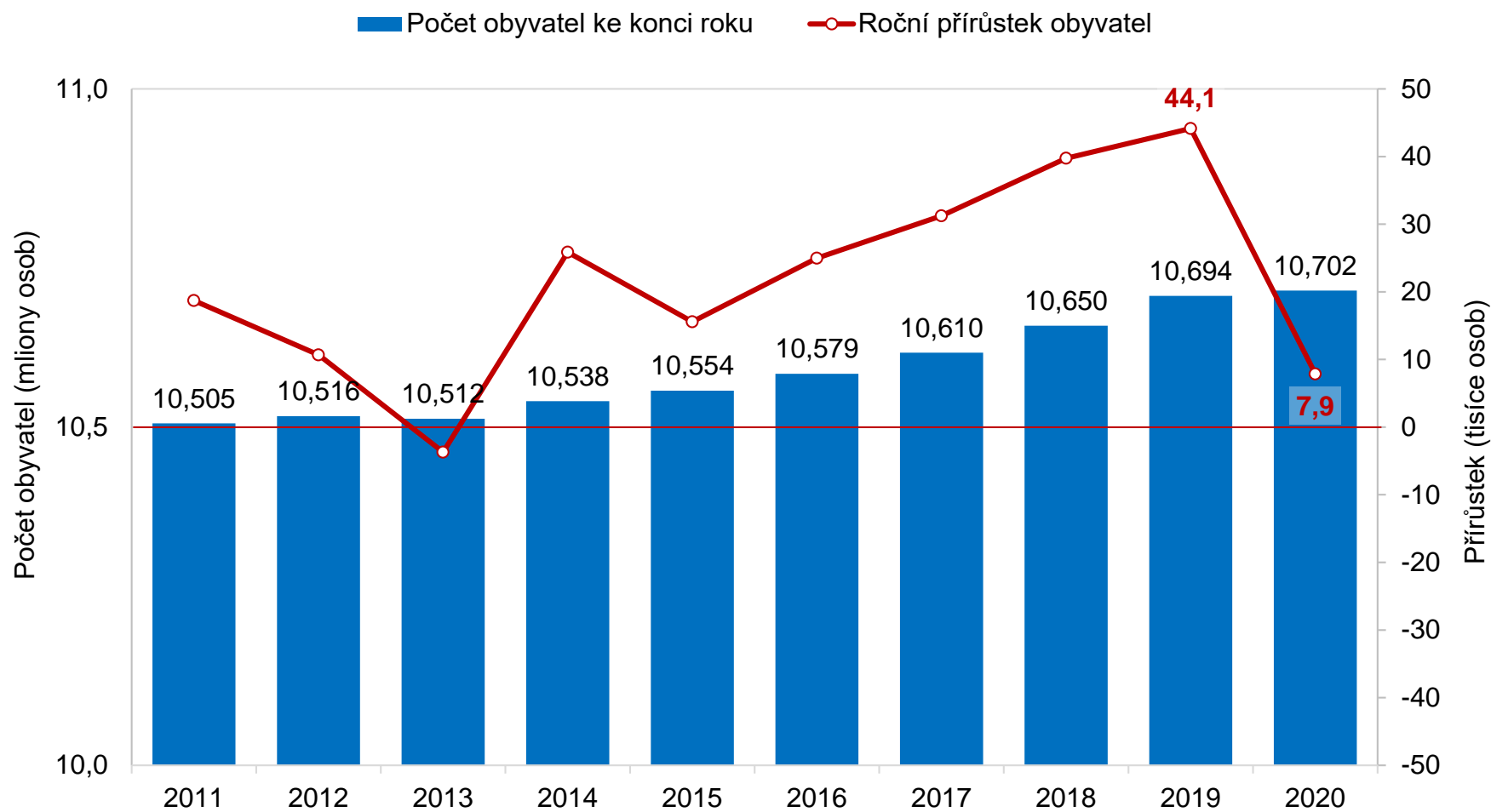
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ ČESKA V ROCE 2020

(předběžné údaje)

**Terezie Štyglerová
Michaela Němečková**

22. března 2021, Praha

Počet obyvatel se i v roce 2020 zvýšil, oproti roku 2019 byl však přírůstek pětinnový

Populační růst zaznamenalo jen pět krajů

Přírůstek obyvatel v letech 2019 a 2020 (tis. osob)

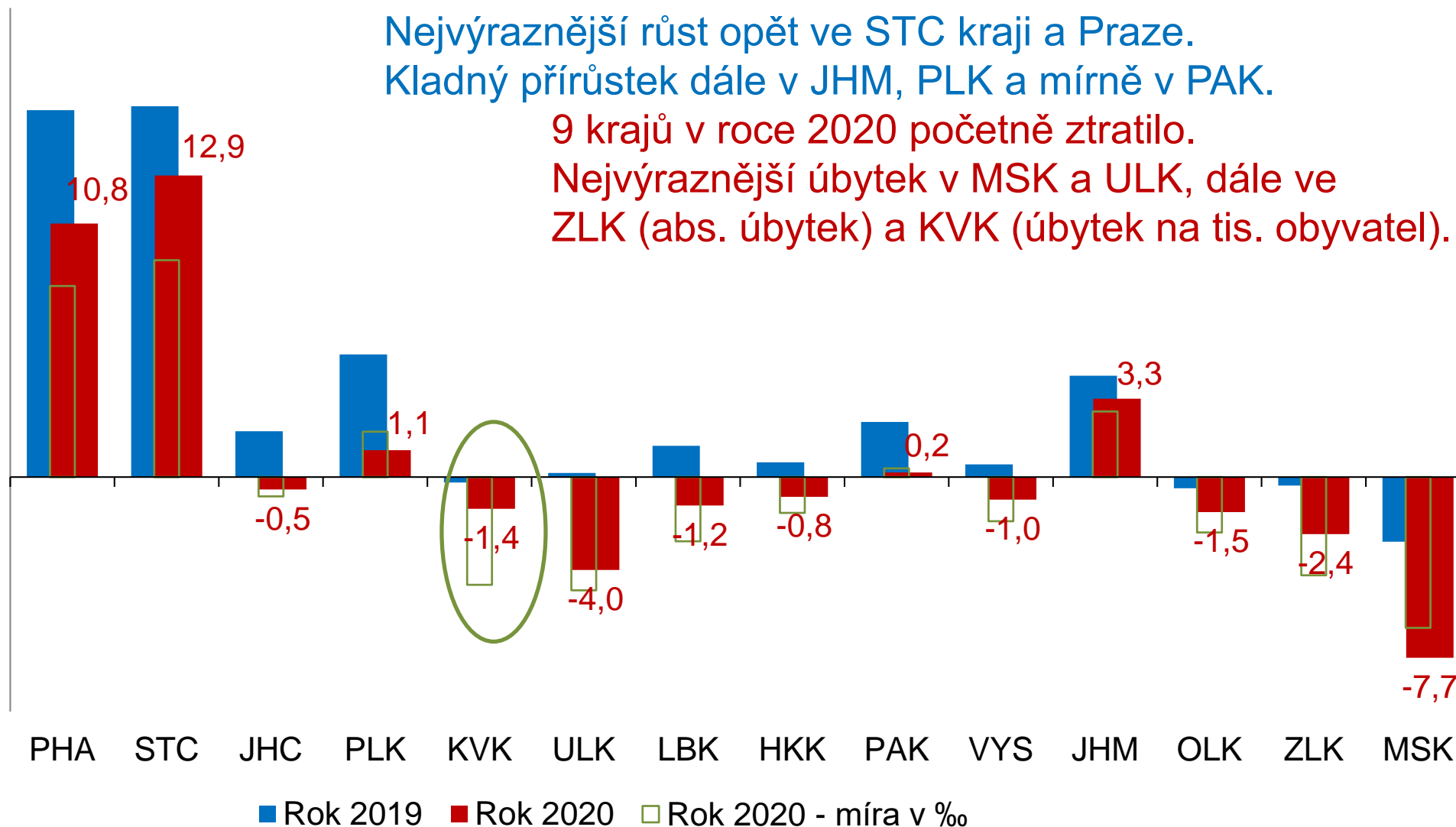
Nejvýraznější růst opět ve STC kraji a Praze.

Kladný přírůstek dále v JHM, PLK a mírně v PAK.

9 krajů v roce 2020 početně ztratilo.

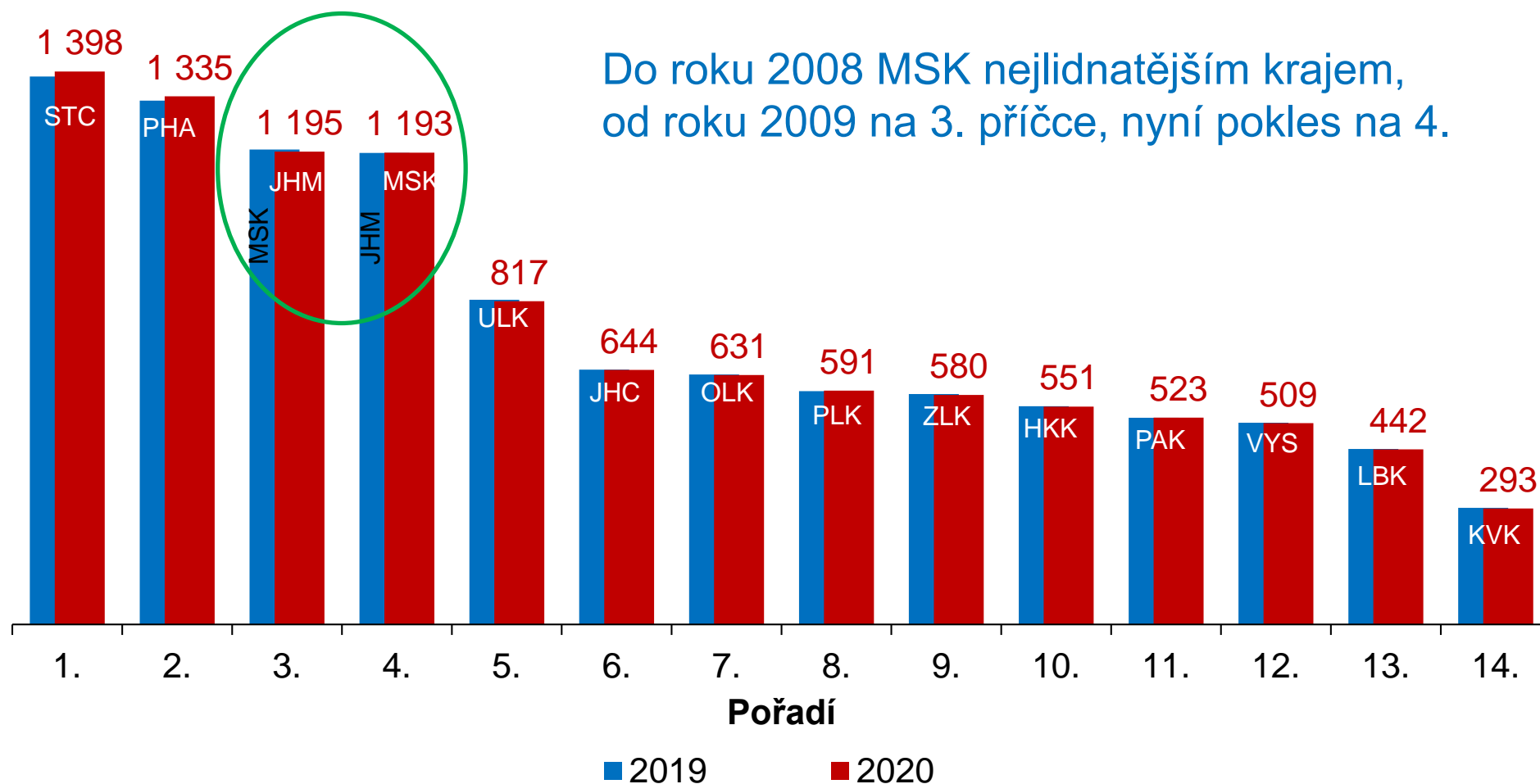
Nejvýraznější úbytek v MSK a ULK, dále ve

ZLK (abs. úbytek) a KVK (úbytek na tis. obyvatel).

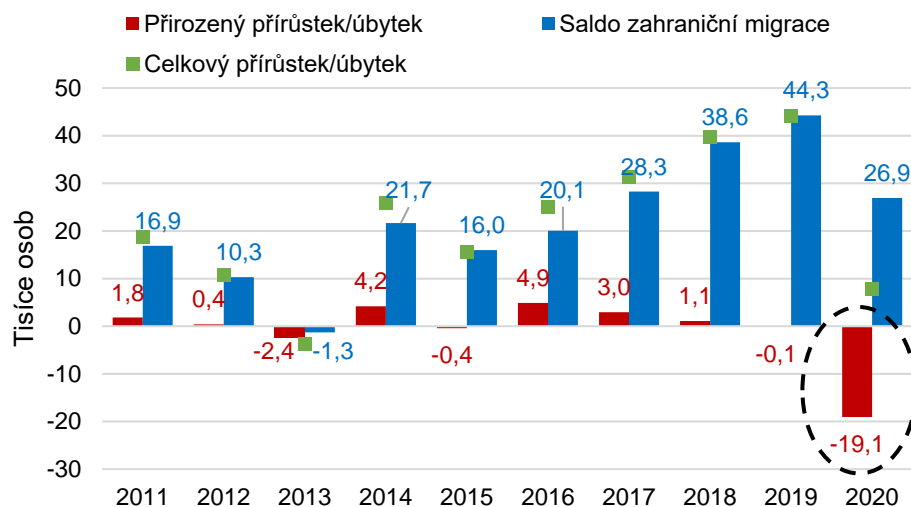
Jihomoravský kraj nově třetím nejlidnatějším

Pořadí krajů podle počtu obyvatel (tis. osob)
k 31. 12. 2019 a 2020

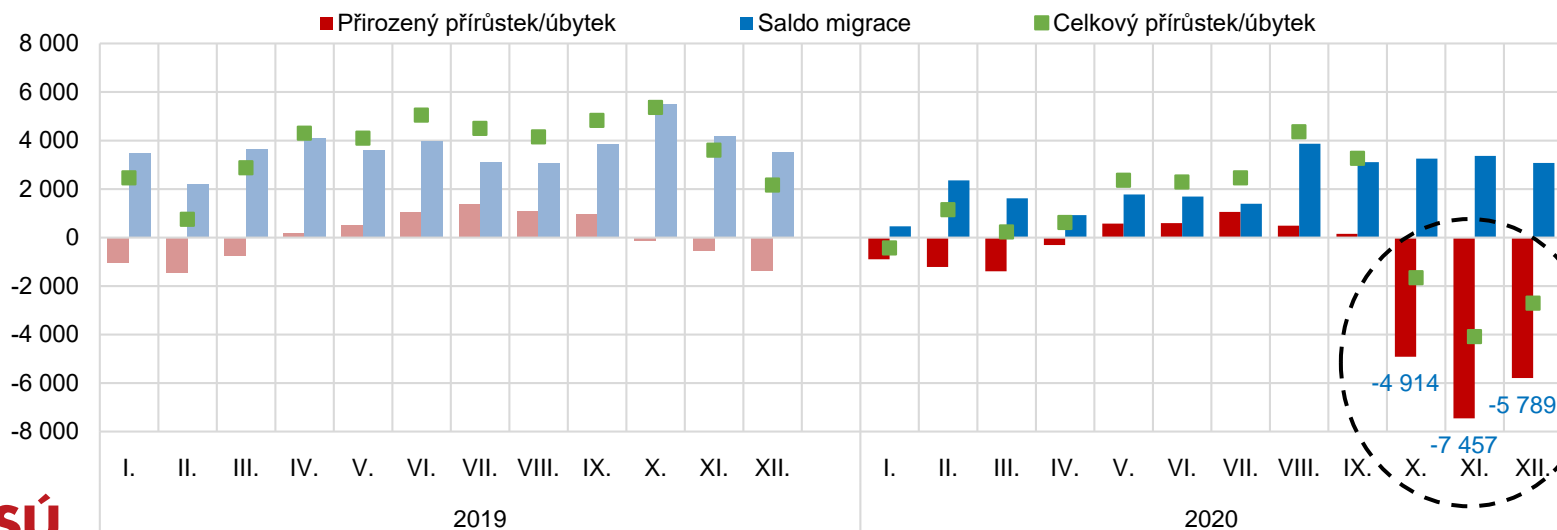
Populace ČR rostla opět jen díky zahraniční migraci, přirozenou měnou ubylo 19 tis. obyvatel

Přírůstky obyvatel

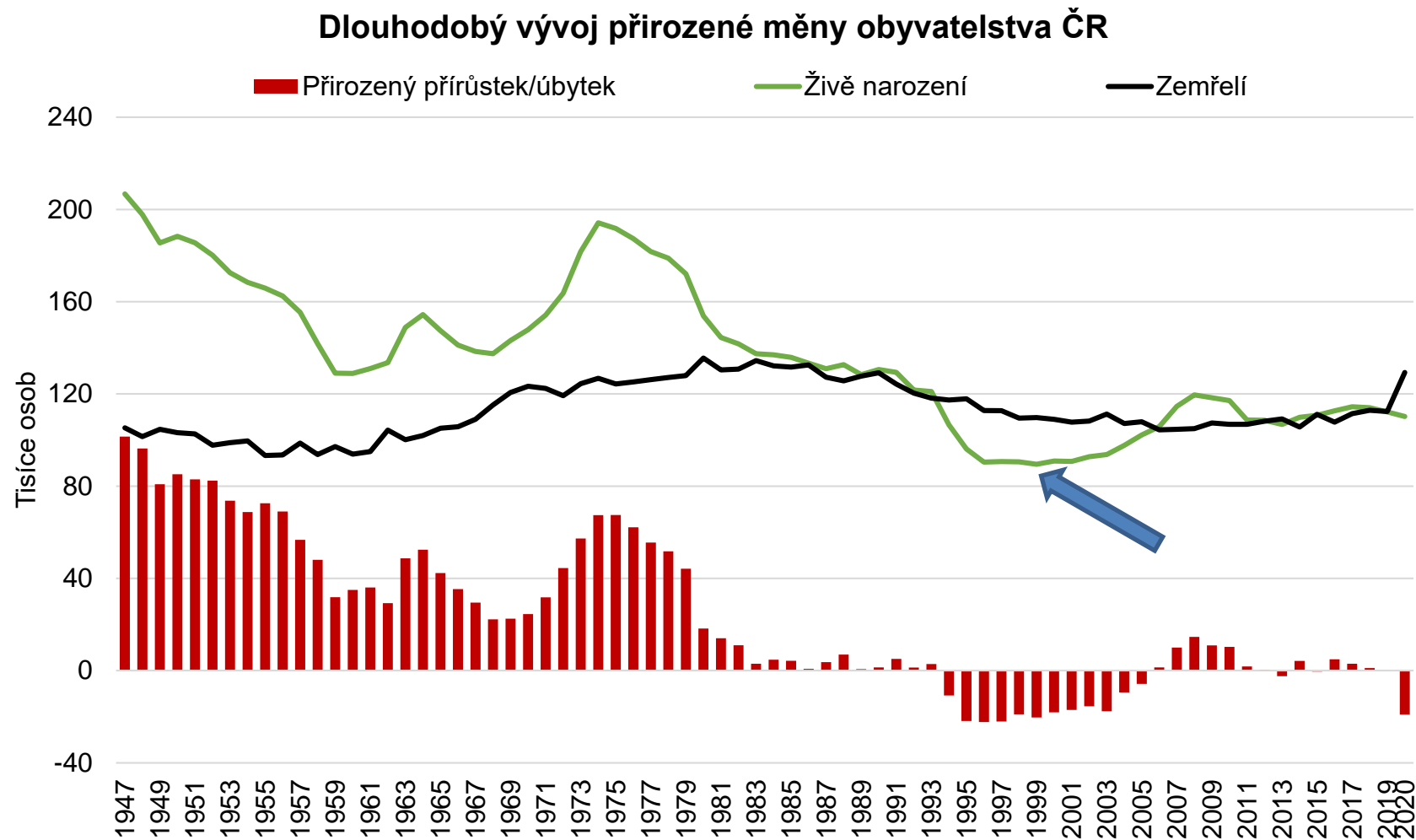

- Přirozený úbytek v roce 2020 díky mimořádně vysokým počtům zemřelých v říjnu až prosinci

Přirozený a migrační přírůstek/úbytek v kalendářních měsících 2019 a 2020

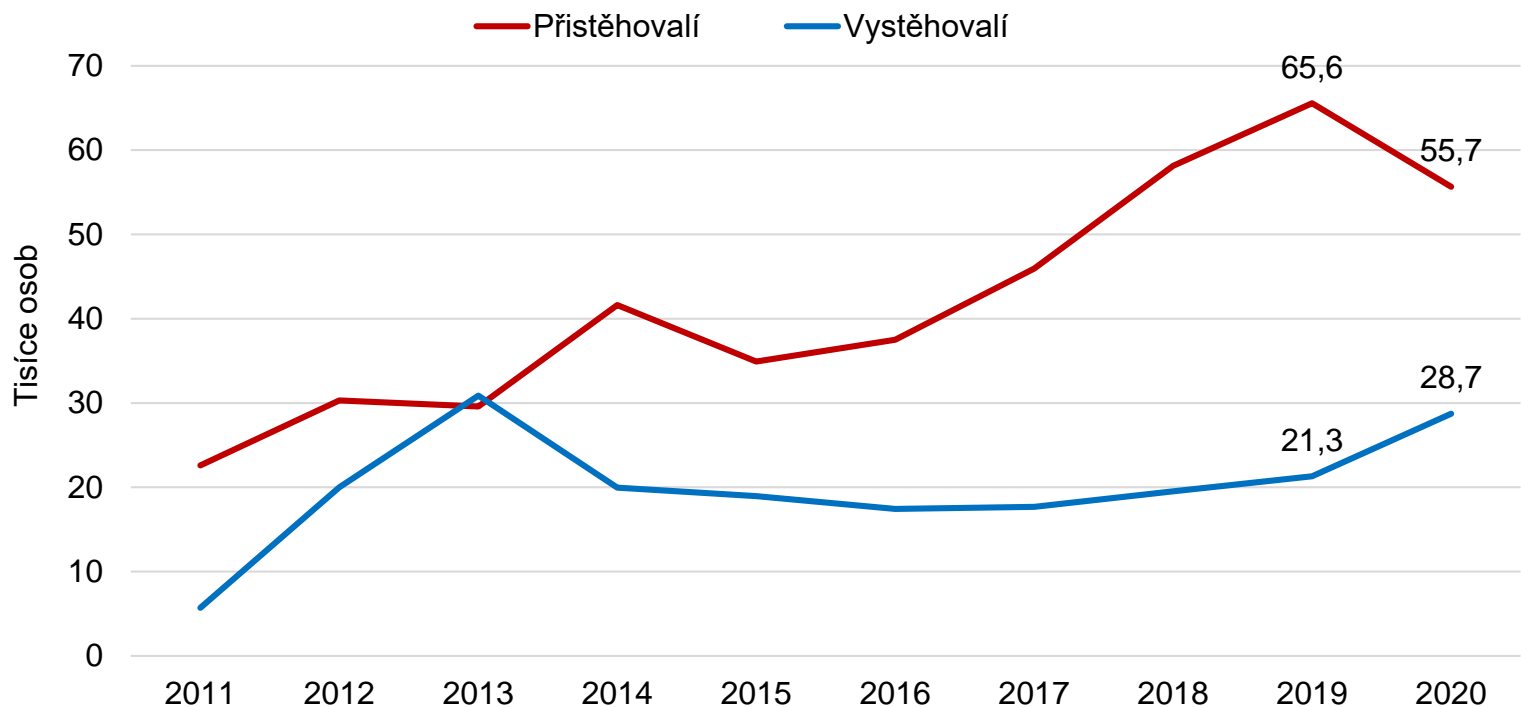

Loňský úbytek obyvatel díky převaze zemřelých nad narozenými byl nejvyšší od roku 2000

- Populační úbytky z 2. pol. 90 let 20. století byly způsobeny nízkou porodností, vloni vysokou úmrtností

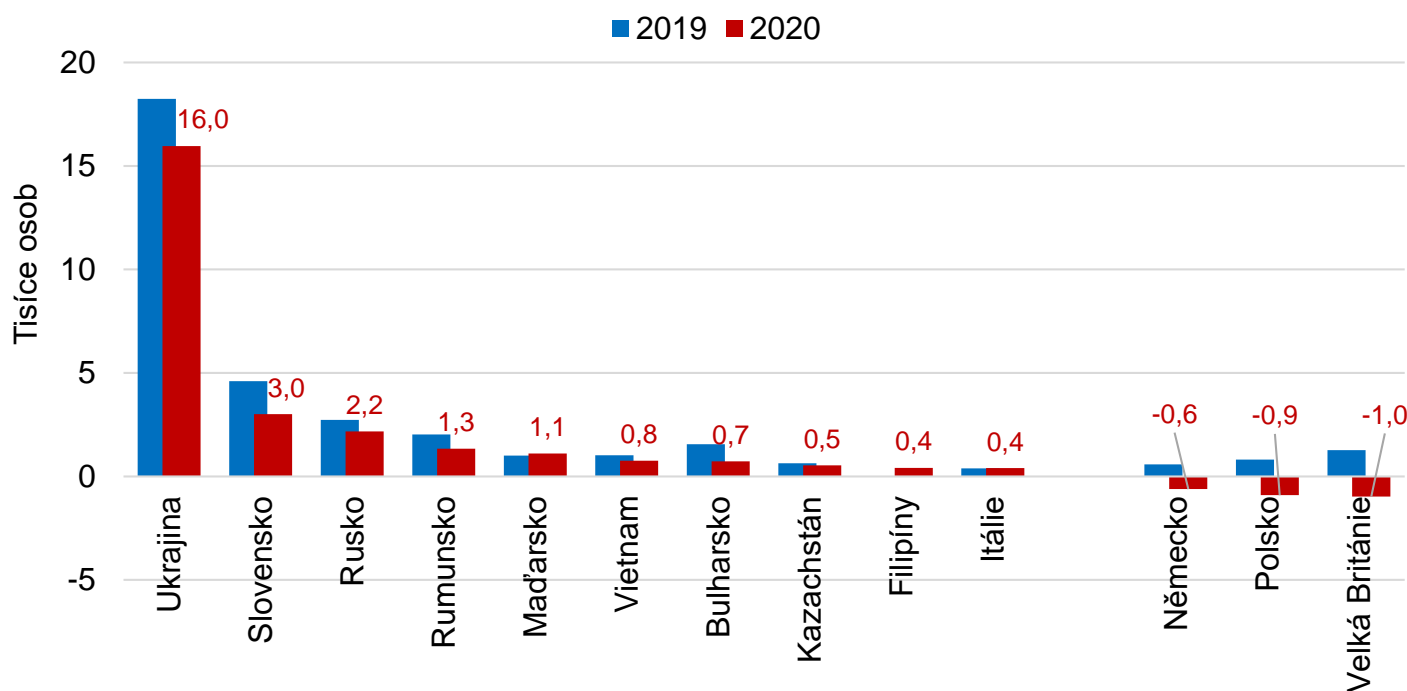
Loni narostl počet vystěhovaných, přistěhovaných bylo naopak méně

- Počet přistěhovaných byl meziročně nižší téměř o 10 tisíc, resp. o 15 %
- Počet vystěhovaných se zvýšil o více jak 7 tisíc, resp. o 35 % (částečná souvislost s implementací změny zákona o pobytu cizinců)
- Příchody cizinců nejvíce poklesly v březnu až červnu

Migrační zisk vytvořili i v roce 2020 zdaleka nejvíce občané Ukrajiny

Nejvyšší a nejnižší salda zahraniční migrace podle státního občanství stěhujících se v roce 2020 ve srovnání s rokem 2019

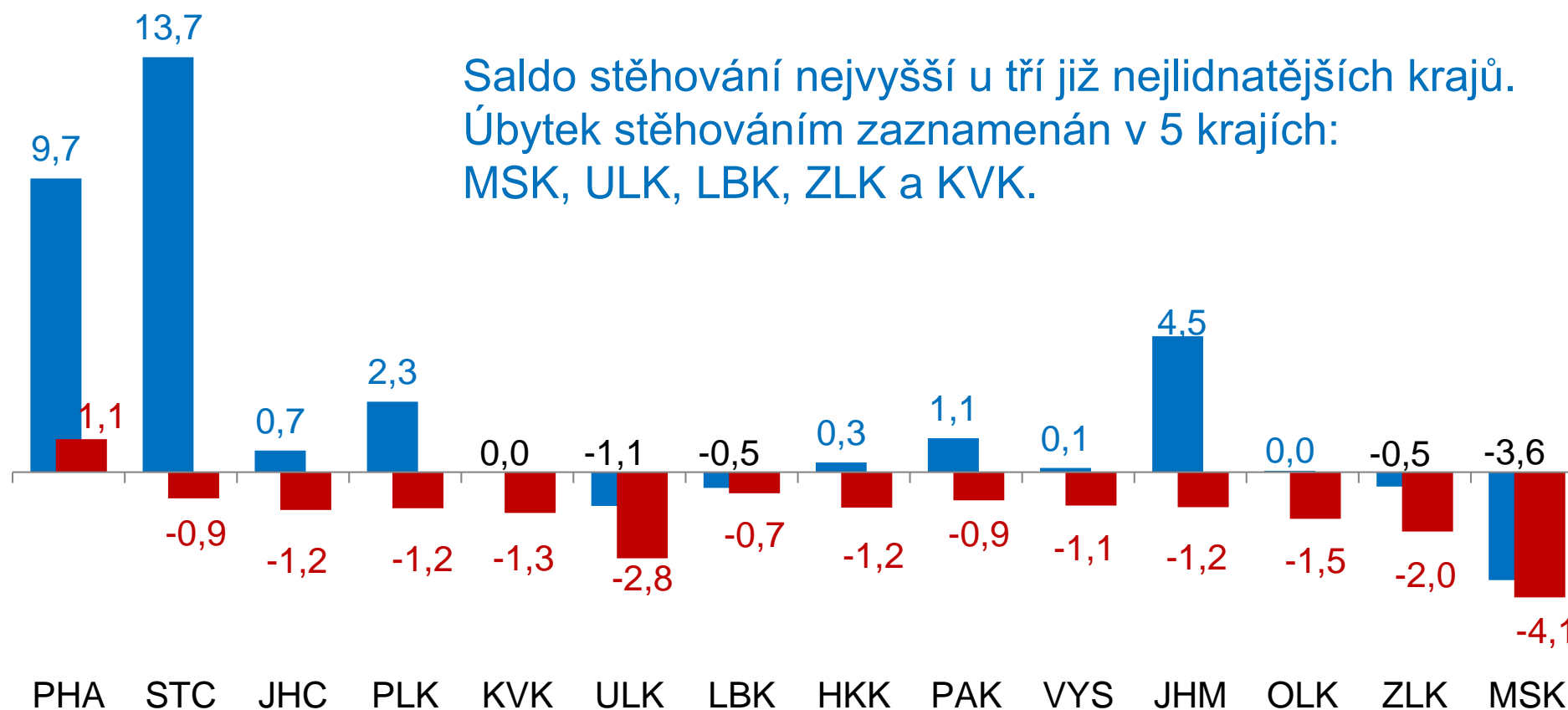

- Největší úbytky u zemí EU, se kterými mívá ČR aktivnější a plusový migrační pohyb (částečně souvislost s implementací změny zákona o pobytu cizinců)

Více narozených než zemřelých bylo pouze v Praze

Přírůstky obyvatel v roce 2020 (tis. osob)

■ Přírůstek stěhováním ■ Přirozený přírůstek/úbytek

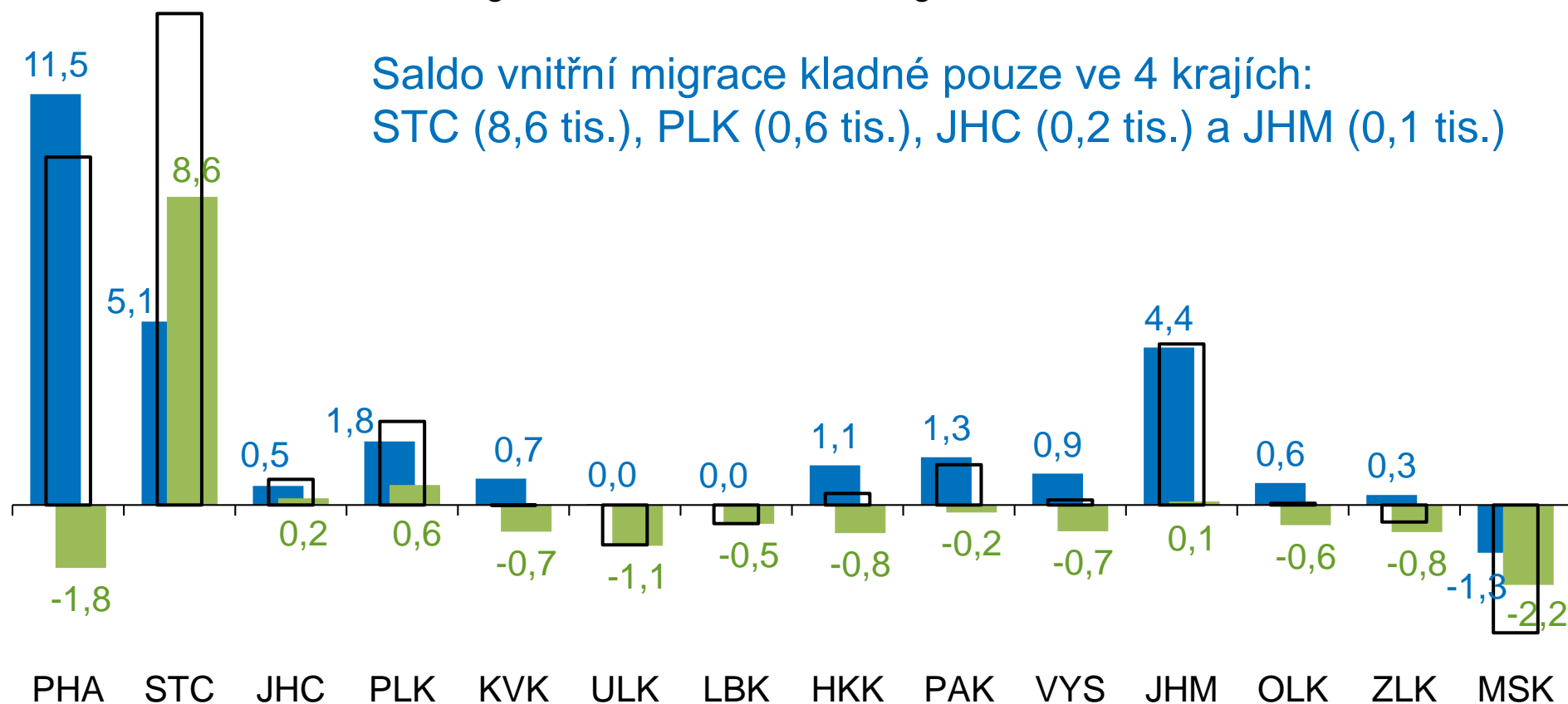

V Moravskoslezském kraji záporné i saldo zahraniční migrace

Přírůstek zahraniční a vnitřní migrací v roce 2020 (tis. osob)

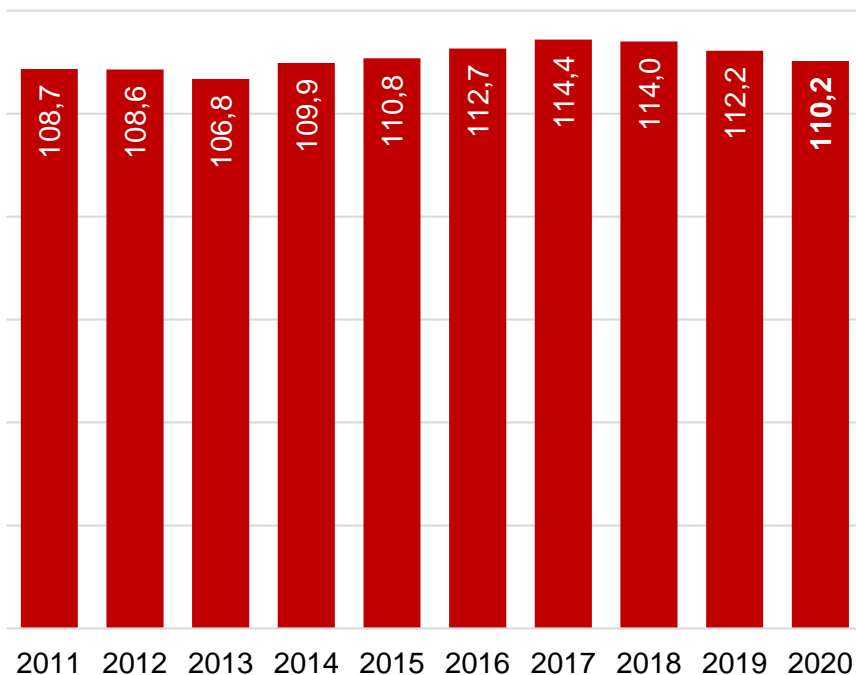
■ Přírůstek zahraniční migrací ■ Přírůstek vnitřní migrací □ Přírůstek stěhováním celkem

Saldo vnitřní migrace kladné pouze ve 4 krajích:
STC (8,6 tis.), PLK (0,6 tis.), JHC (0,2 tis.) a JHM (0,1 tis.)

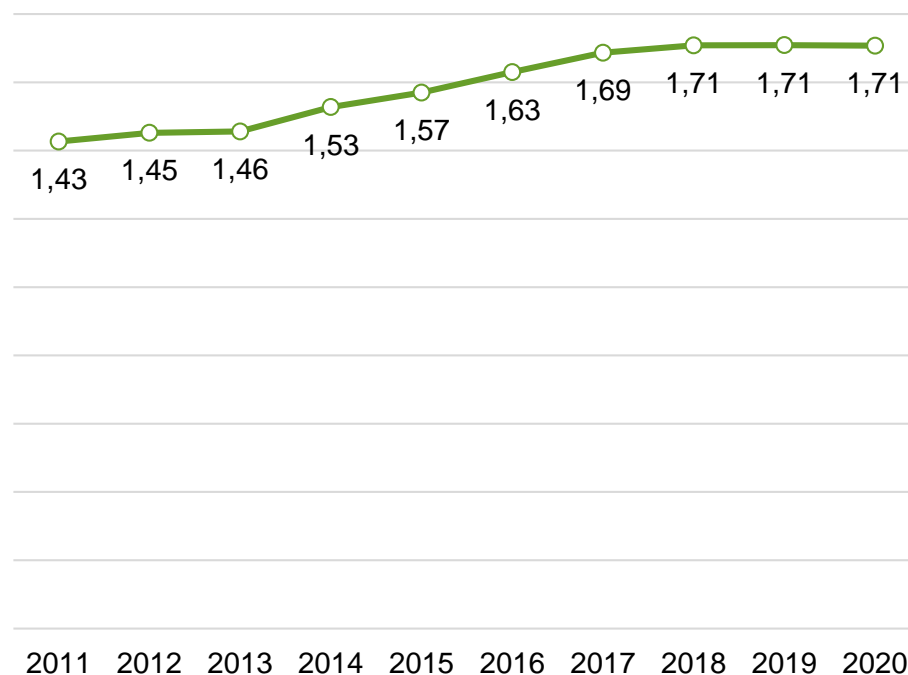

Počet živě narozených dětí dál mírně klesá, úhrnná plodnost ale zůstává na úrovni roku 2019

Počet živě narozených dětí (v tis.)

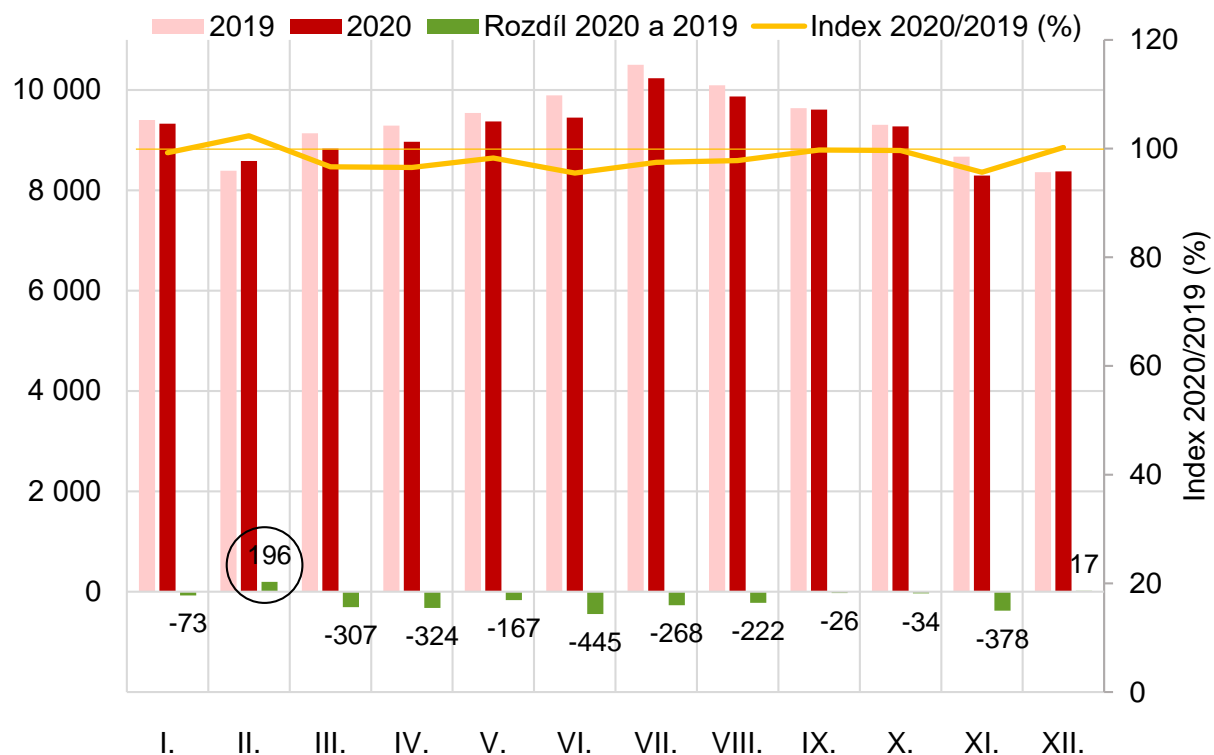
Průměrný počet živě narozených dětí jedné ženě

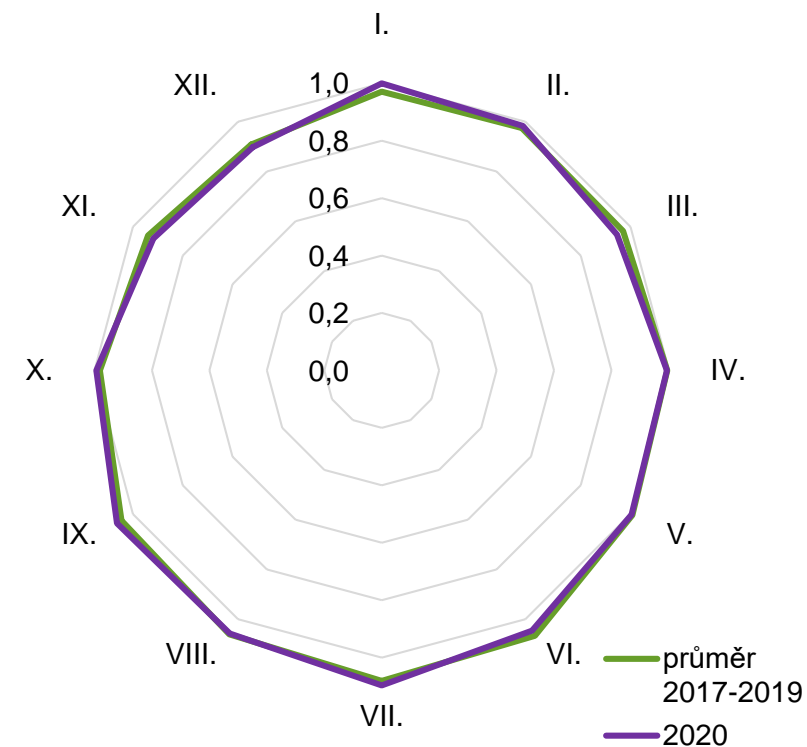
- Za poklesem počtu narozených stojí zmenšující se populace žen v reprodukčním věku a její měnící se věkové složení – zejména počínající posun početně slabších ročníků (narození v 90. letech) do věku nejvyšší plodnosti

Rozložení porodnosti v průběhu roku neukázalo žádné mimořádnosti

Počty živě narozených dětí v kalendářních měsících let 2019 a 2020

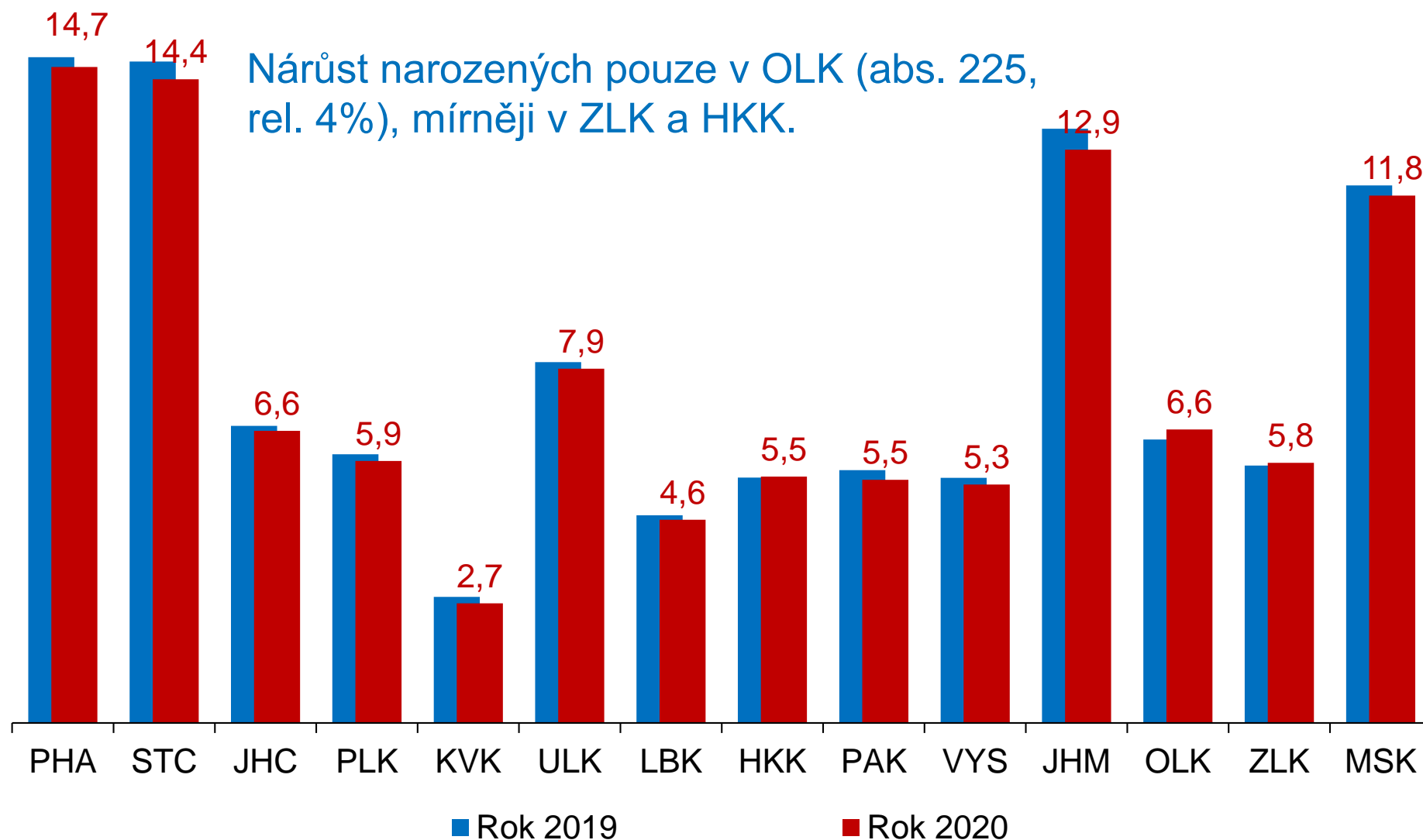

Měsíční indexy narozených v kalendářních měsících let 2019 a 2020

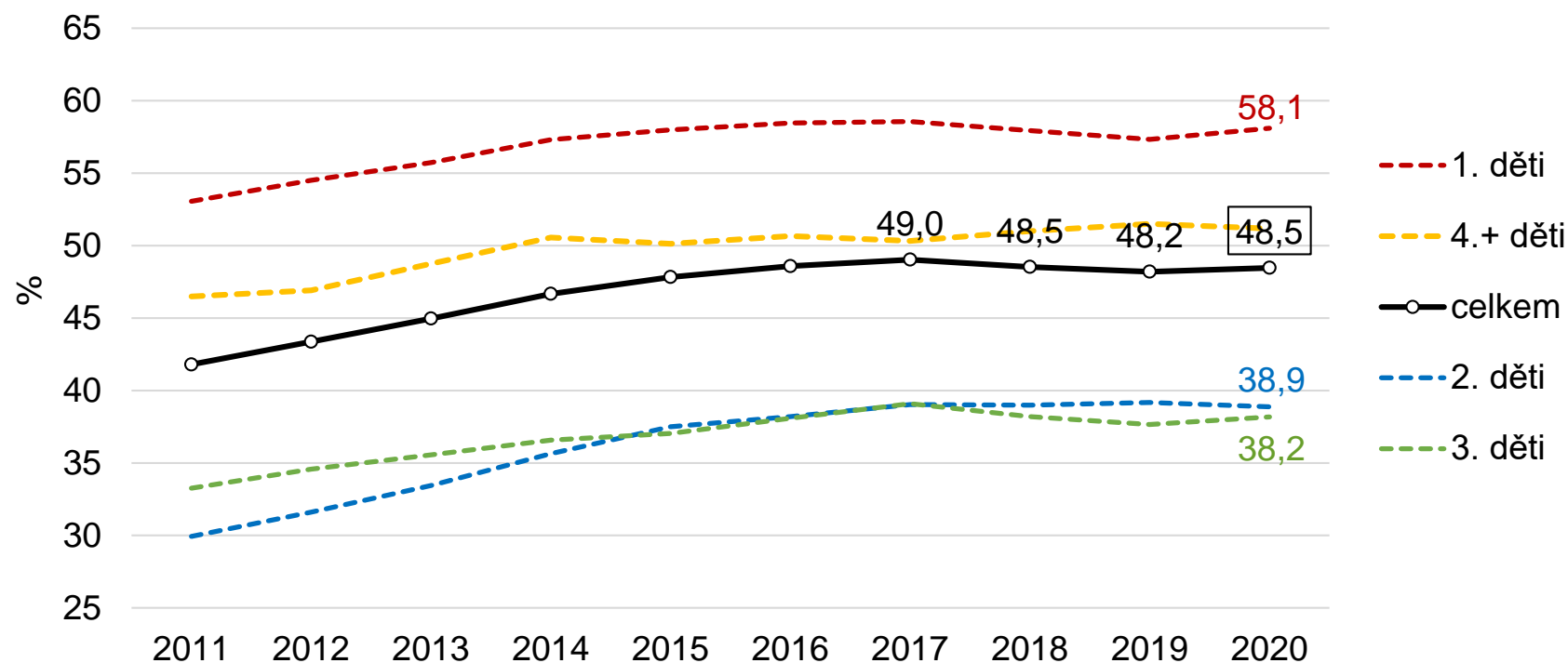
Narozených dětí ve většině krajů meziročně ubylo

Počet živě narozených dětí v letech 2019 a 2020 (tis. dětí)

Podíl dětí narozených mimo manželství mírně stoupl

Podíl dětí narozených mimo manželství podle pořadí narozeného dítěte matce v letech 2011–2020

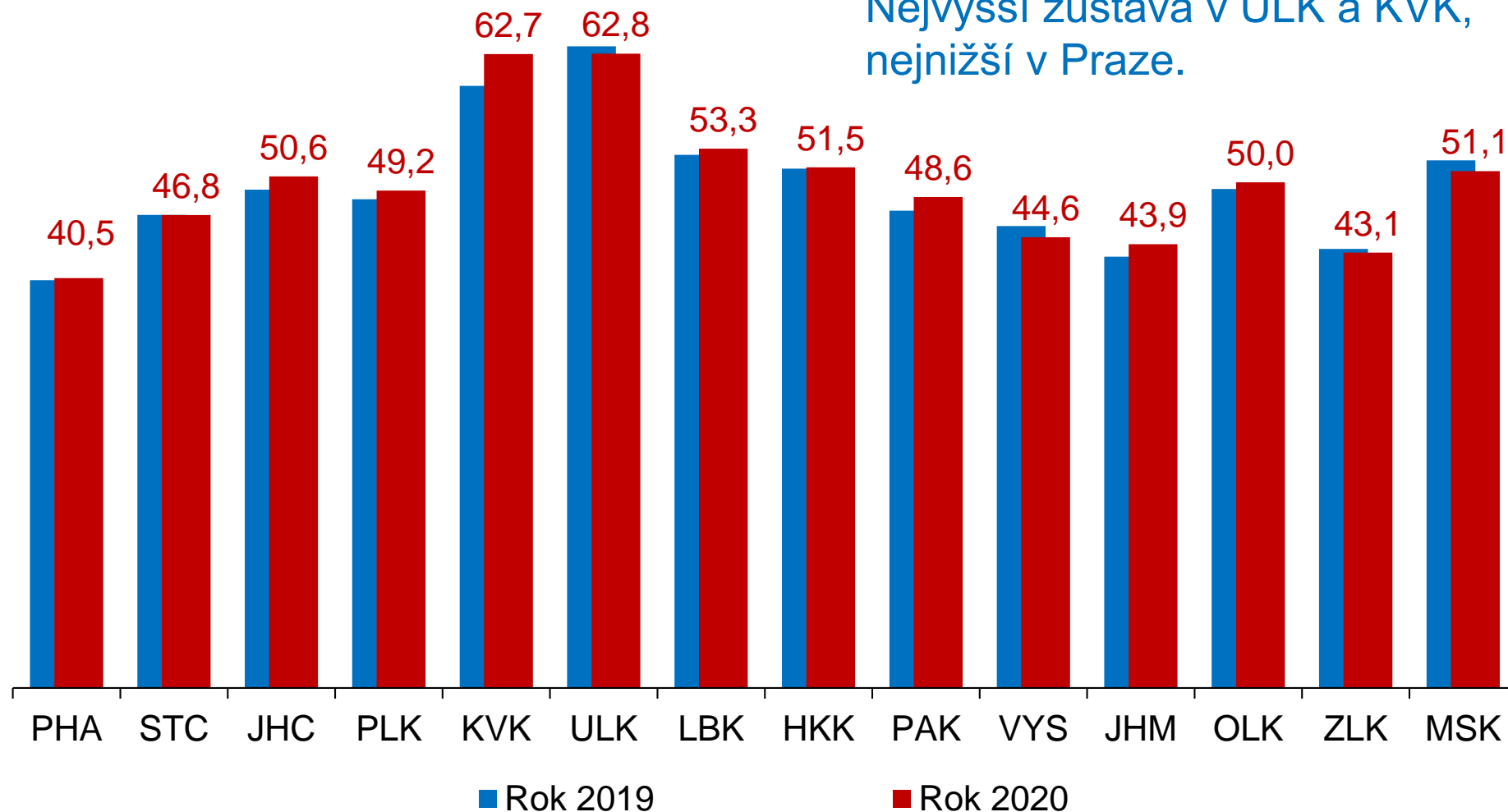

- Variabilita podílu dětí narozených mimo manželství v jednotlivých měsících roku 2020 byla mírně vyšší než v předchozích letech (obecně ale nízká), lehké zvýšení podílu v červenci až srpnu by mohly způsobit děti, jejichž matky nemohly uzavřít sňatek 3–4 měsíce před narozením dítěte, tj. v březnu až květnu 2020 (nejvíce těhotných nevěst vstupuje do manželství právě 3–4 měsíce před porodem)

Vývoj podílu narozených mimo manželství nejednotný, regionální diferenciace setrvává

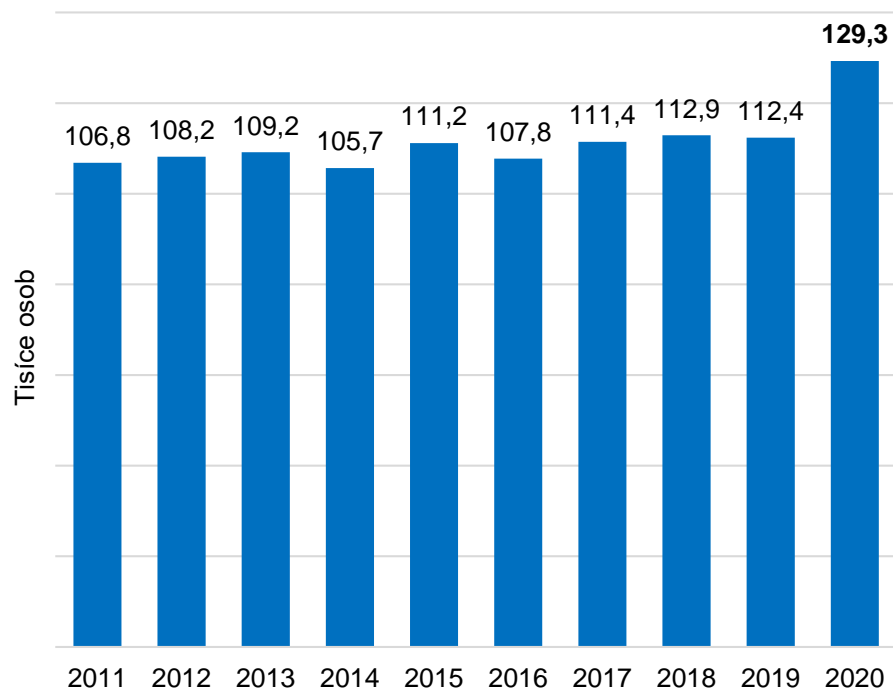
Podíl živě narozených mimo manželství (v %)
v letech 2019 a 2020

Nejvyšší zůstává v ULK a KVK,
nejnižší v Praze.

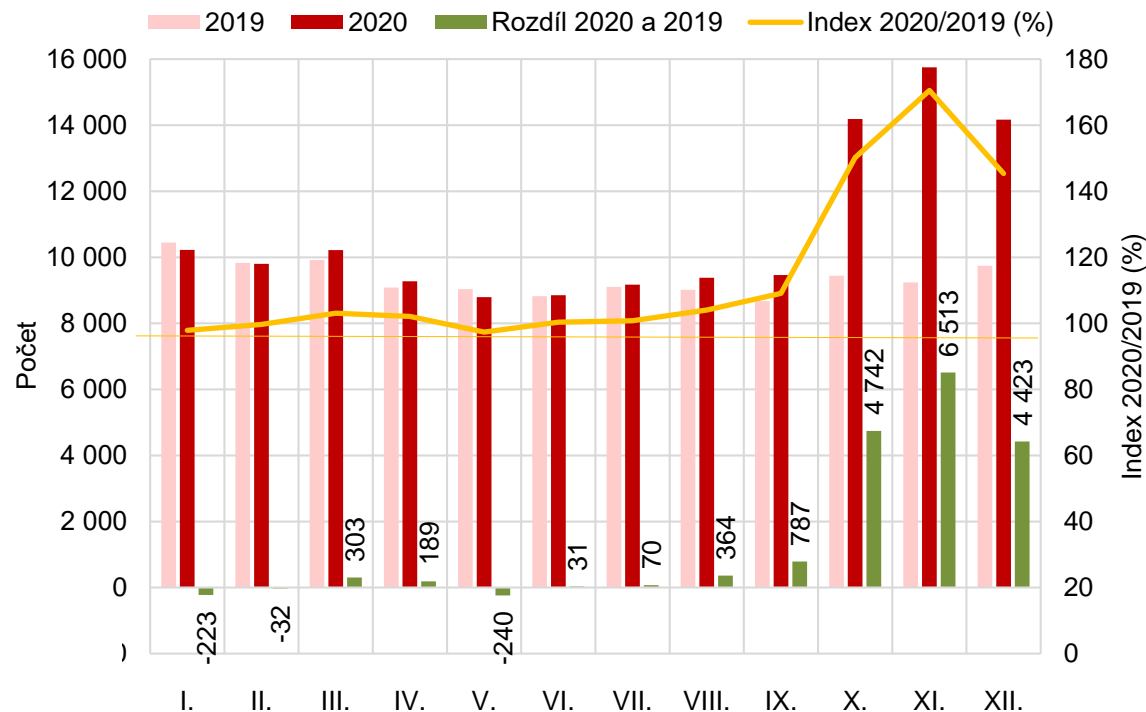

Enormní nárůst počtu zemřelých

Roční počet zemřelých

Počty zemřelých v kalendářních měsících 2019 a 2020

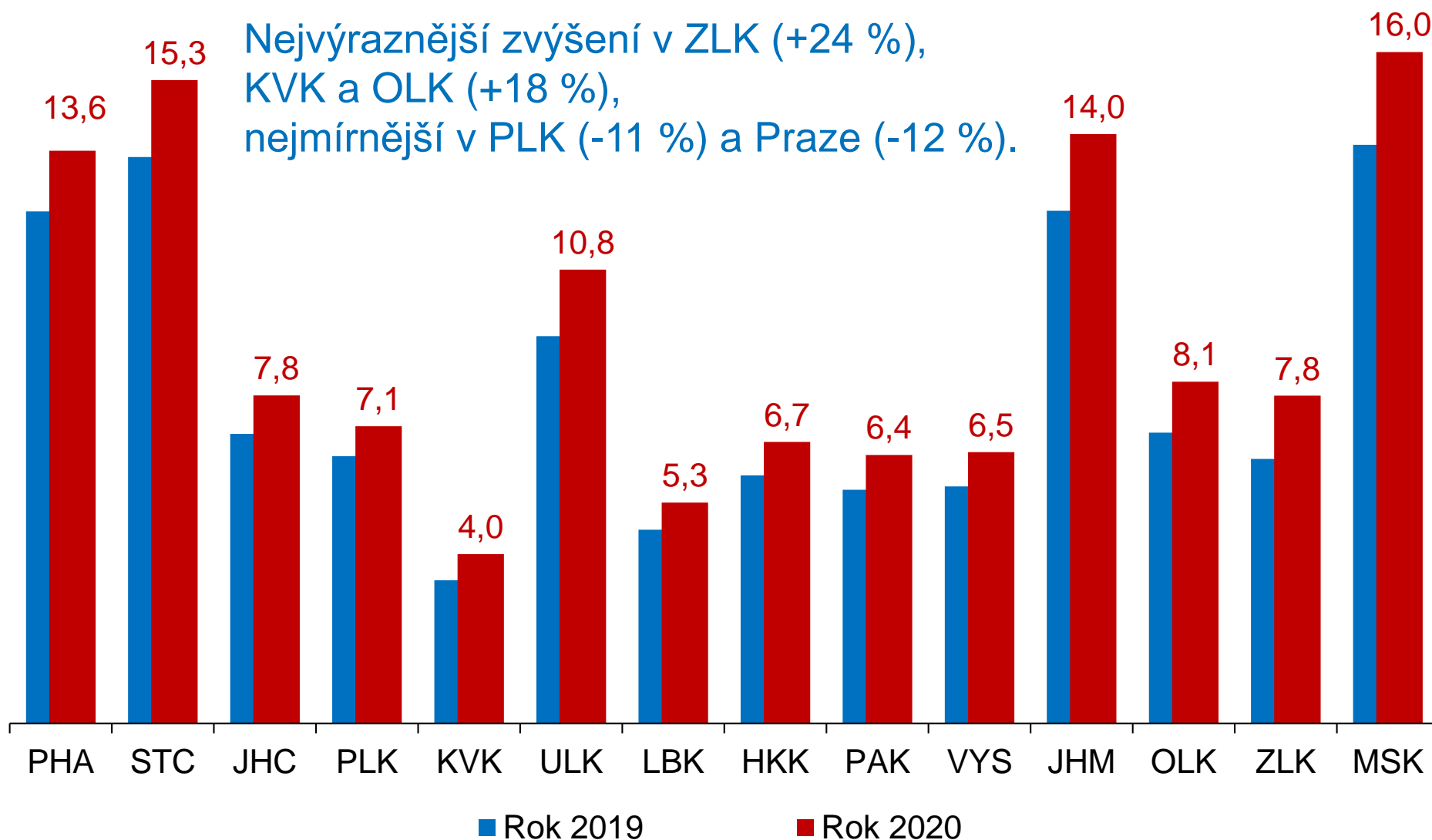
- Počet zemřelých nejvyšší od roku 1987

- Nadúmrtnost od srpna (mírná), maximum v listopadu (meziroční nárůst o 71 %)

Výrazný nárůst zemřelých ve všech krajích

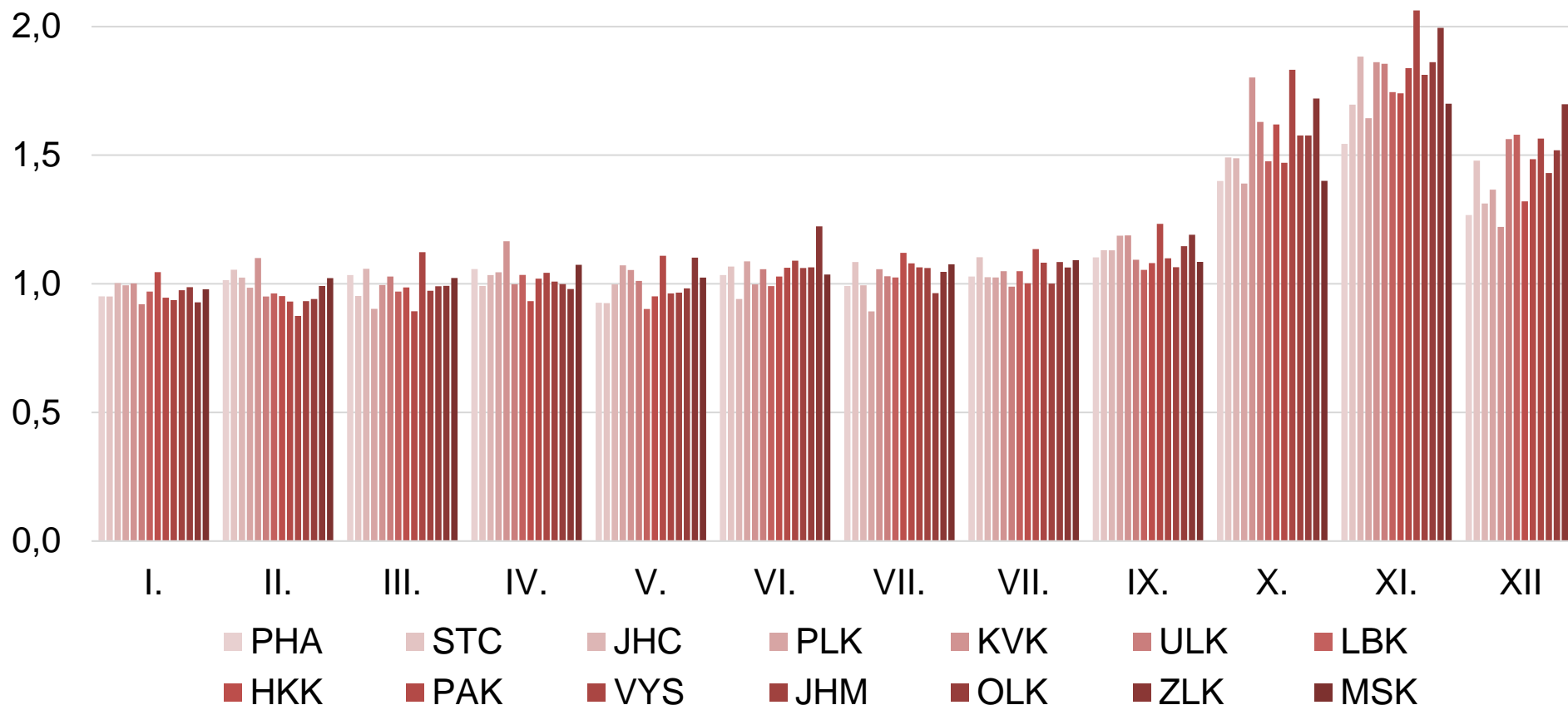
Počty zemřelých v letech 2019 a 2020 (tis. osob)

Nejvýraznější zvýšení v ZLK (+24 %),
KVK a OLK (+18 %),
nejmírnější v PLK (-11 %) a Praze (-12 %).

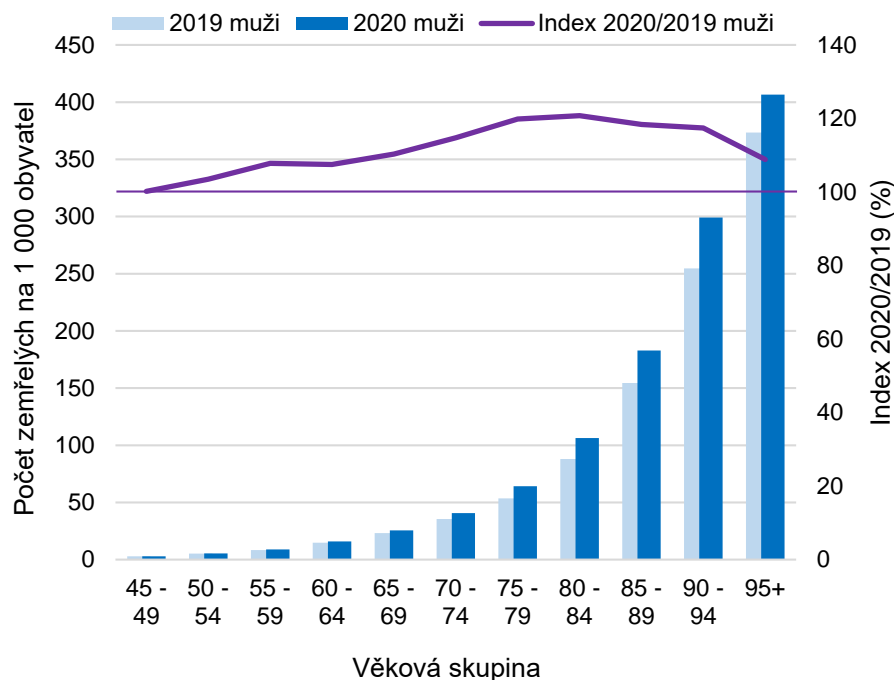
Nejhorší ve všech krajích listopad, na druhém místě bud' říjen nebo prosinec

Přehled počtu zemřelých v měsíci roku 2020 vůči průměrnému počtu zemřelých v daném měsíci v letech 2015–2019 (index)

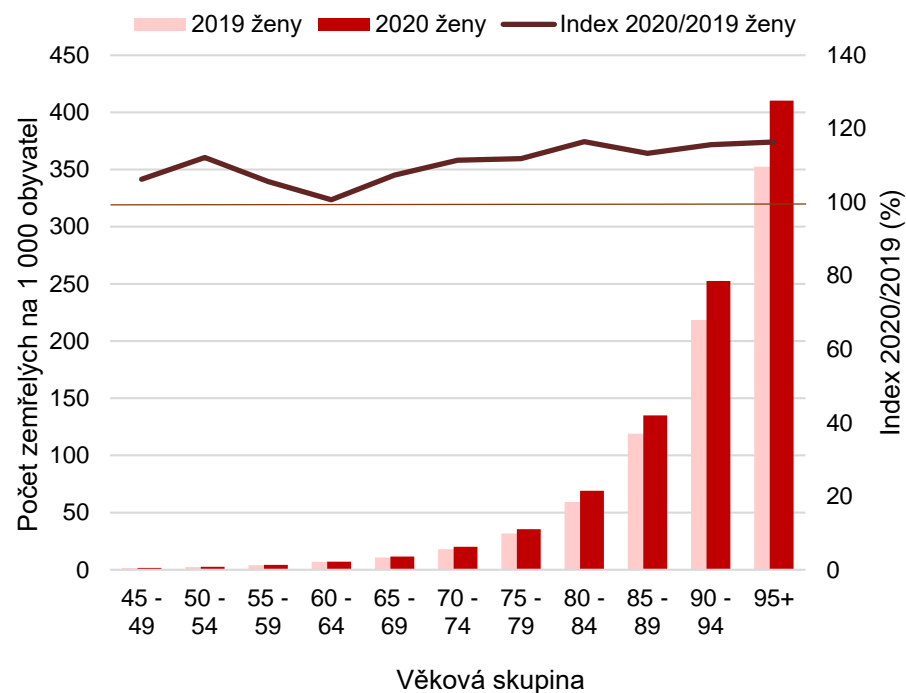

Úmrtnost podle věku meziročně nejvíce vzrostla u mužů ve věku 75-89 let, u žen starších 80 let

Míry úmrtnosti mužů ve věkových skupinách

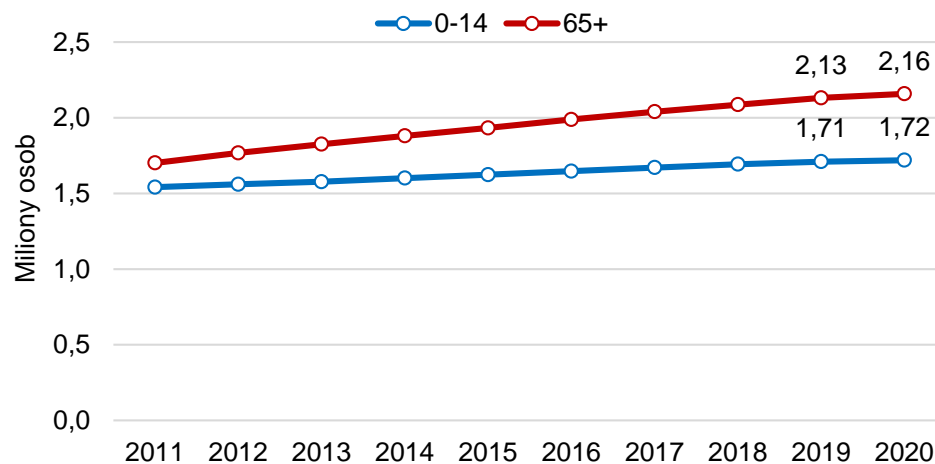
Míry úmrtnosti žen ve věkových skupinách

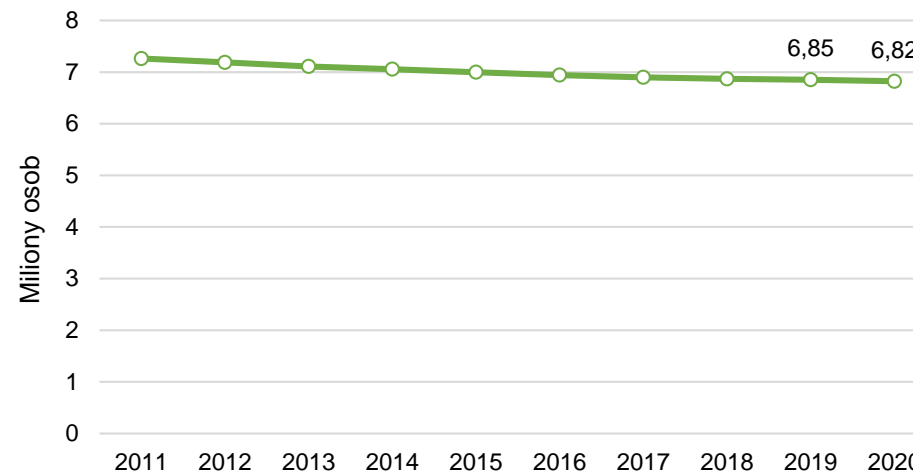
- Růst úmrtnosti mužů již od středního věku
- Nový odhad naděje dožití při narození potvrzuje pokles o 1 rok pro muže a o 0,7 roku pro ženy
- 65 letým mužům se průměrná délka života zkrátila o 1,1 roku, ženám o 0,8 roku

I přes růst úmrtnosti seniorů ve věku 65+ dále přibýlo

Počty dětí a seniorů (31.12.)

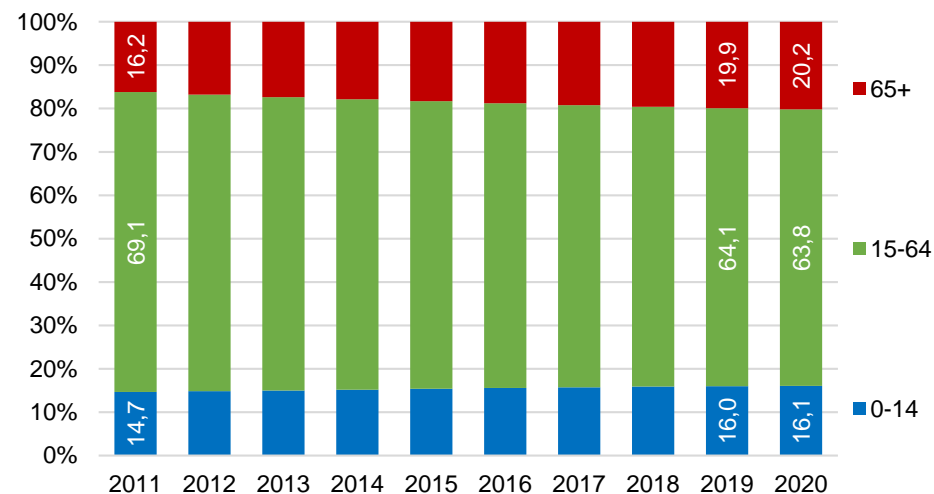

Počty osob v produktivním věku (31.12.)

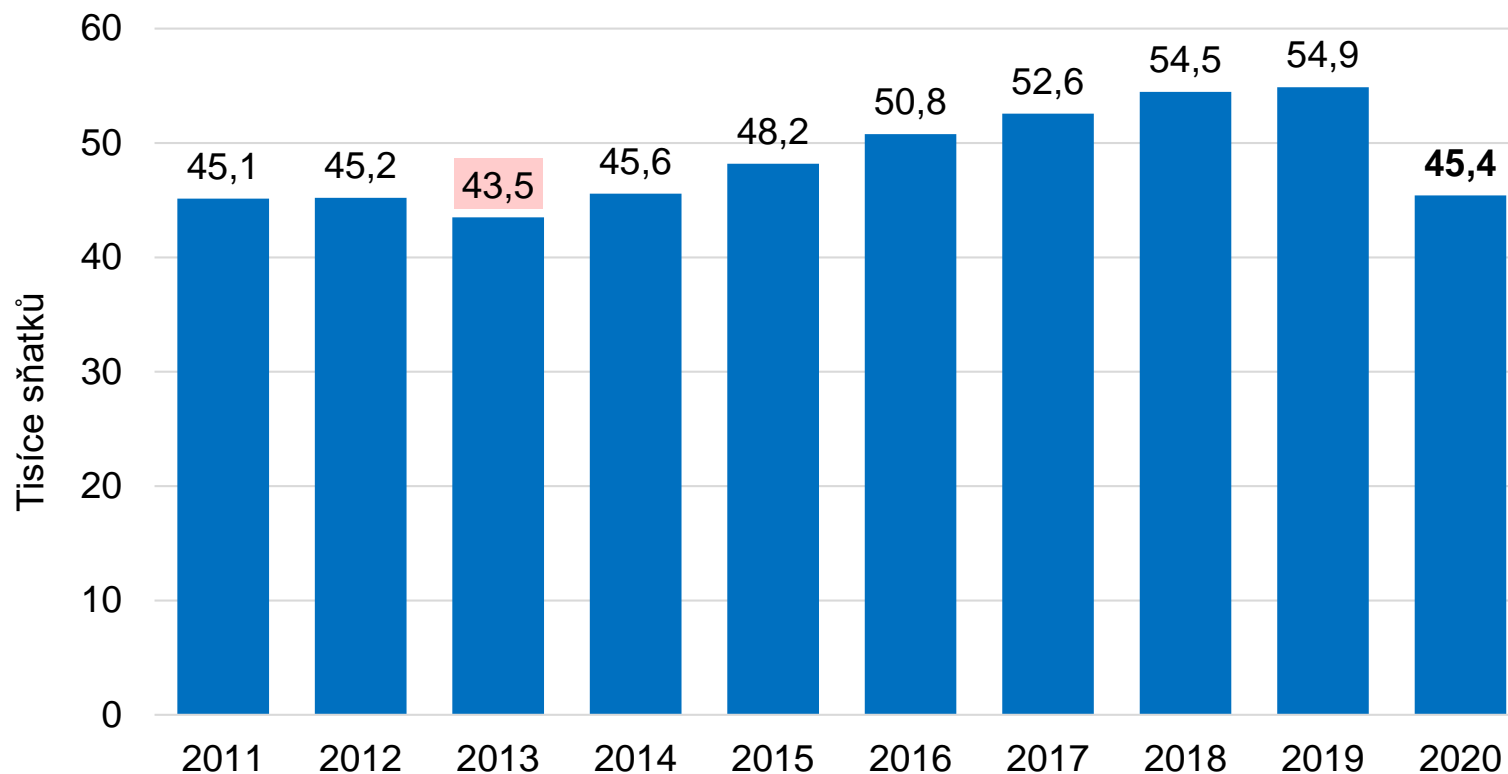

- Vývoj základního věkové složení pokračoval v roce 2020 ve směru předchozího trendu – stárnutí populace
- Horší úmrtnost oproti roku 2019 snížila počet seniorů o zhruba 14 tisíc

Podíly obyvatel ve věkových skupinách

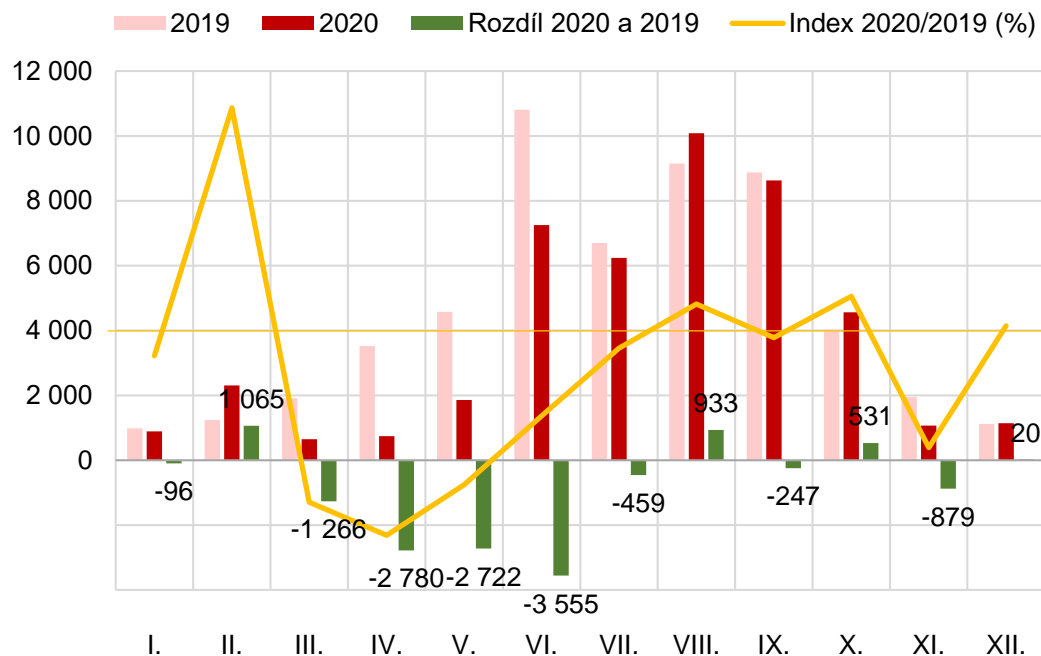
Sňatků po šestiletém růstu výrazně ubylo

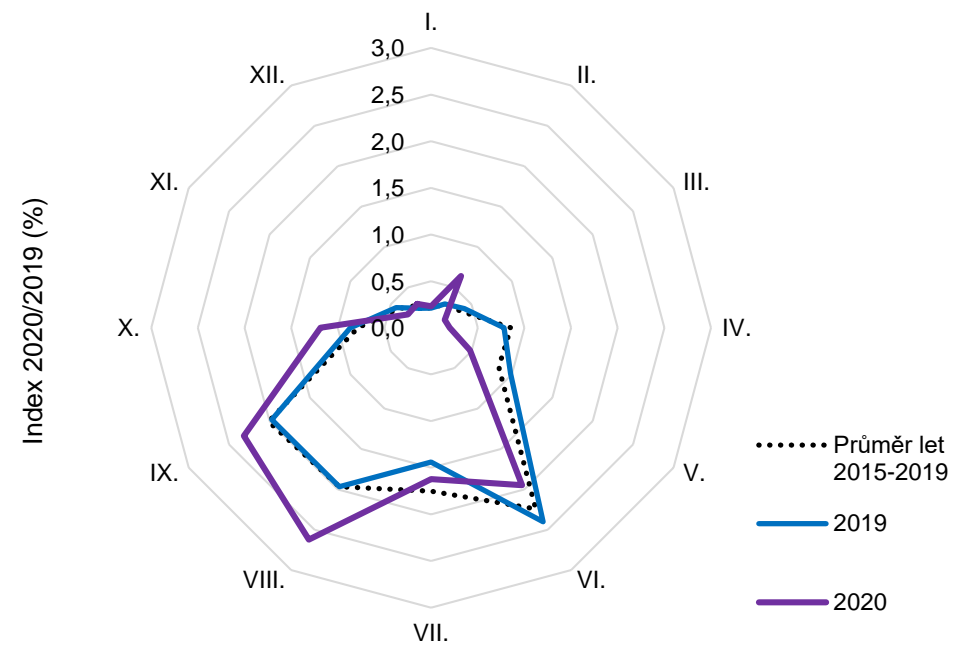
- Větší meziroční pokles sňatků nastal u sňatků svobodných (o 17 % u ženichů, o 19 % u nevěst) než u sňatků opakovaných (o 13 %)

Protiepidemická opatření pro sňatky a zajímavá únorová data pozměnila jejich typické sezónní rozložení

Počty sňatků v kalendářních měsících 2019 a 2020

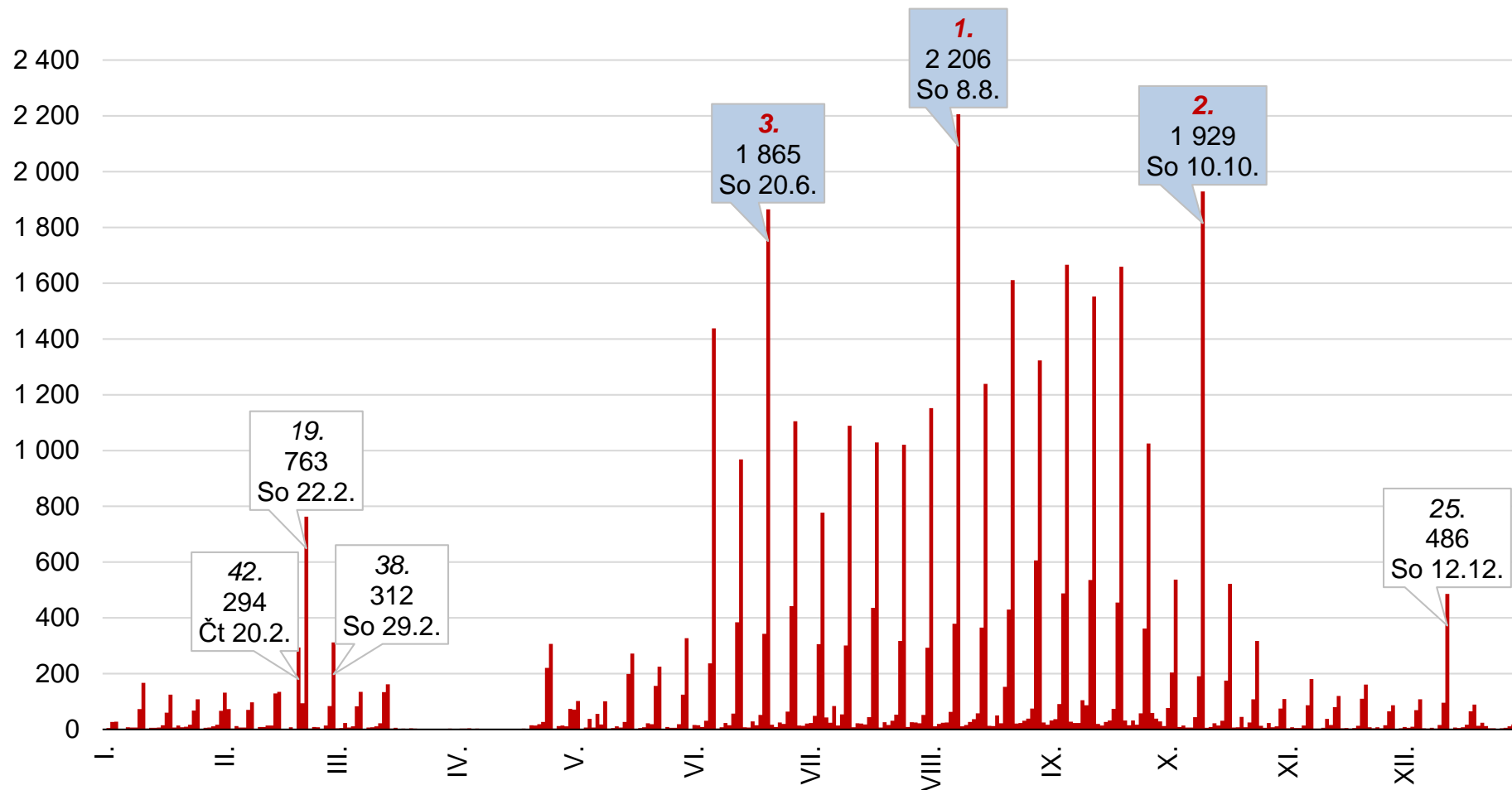
Měsíční indexy sňatků

- Téměř dvojnásobný počet sňatků v únoru oproti únoru 2019
- O 4/5 meziročně pokles počet sňatků v dubnu, o 2/3 v březnu, o 60 % v květnu, o 45 % v listopadu, o 1/3 v červnu
- Vyšší počet sňatků v prosinci než listopadu (bylo i v roce 2012)

Kromě sobot ke sňatku lákala i atraktivní únorová data

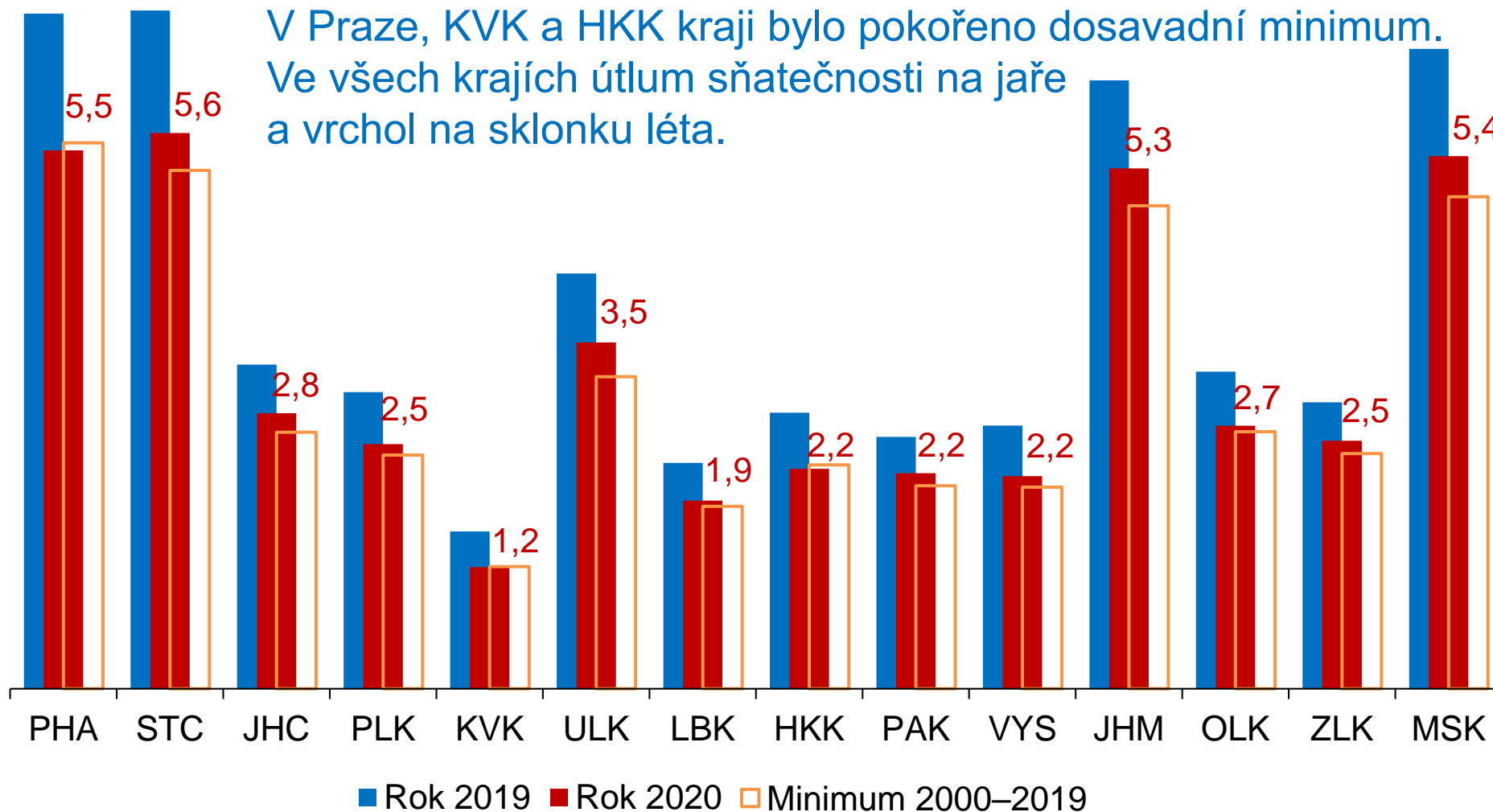
Denní počty nově uzavřených manželství

Sňatků bylo méně po celé republice

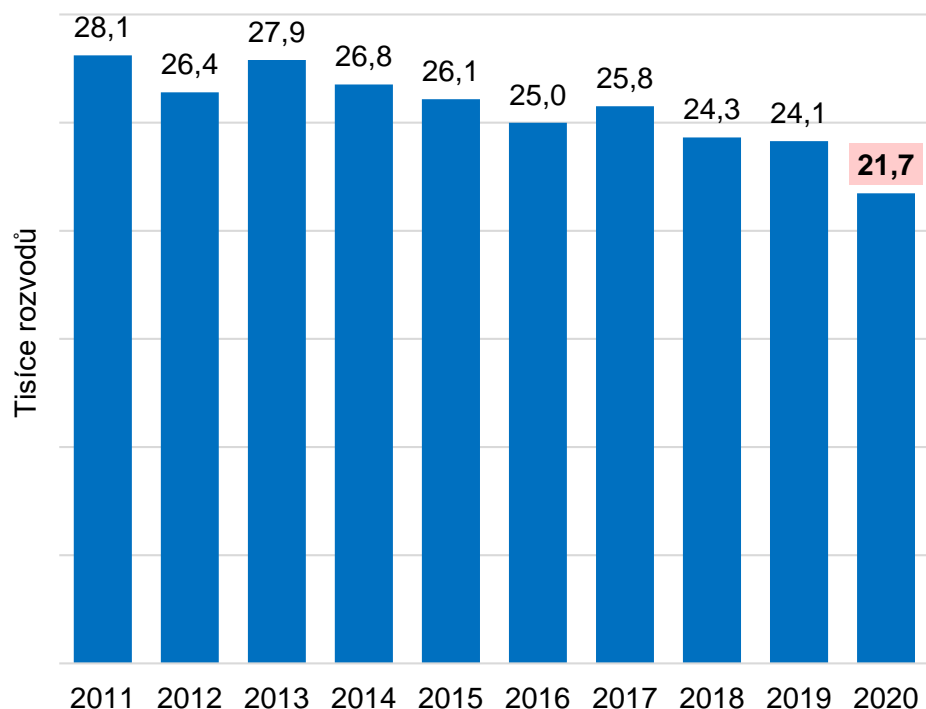
Počty sňatků (tis.) podle bydliště ženicha v letech 2019 a 2020

Počet sňatků se meziročně snížil o 13 (ZLK) až 23 (KVK) %. V Praze, KVK a HKK kraji bylo pokořeno dosavadní minimum. Ve všech krajích útlum sňatečnosti na jaře a vrchol na sklonku léta.

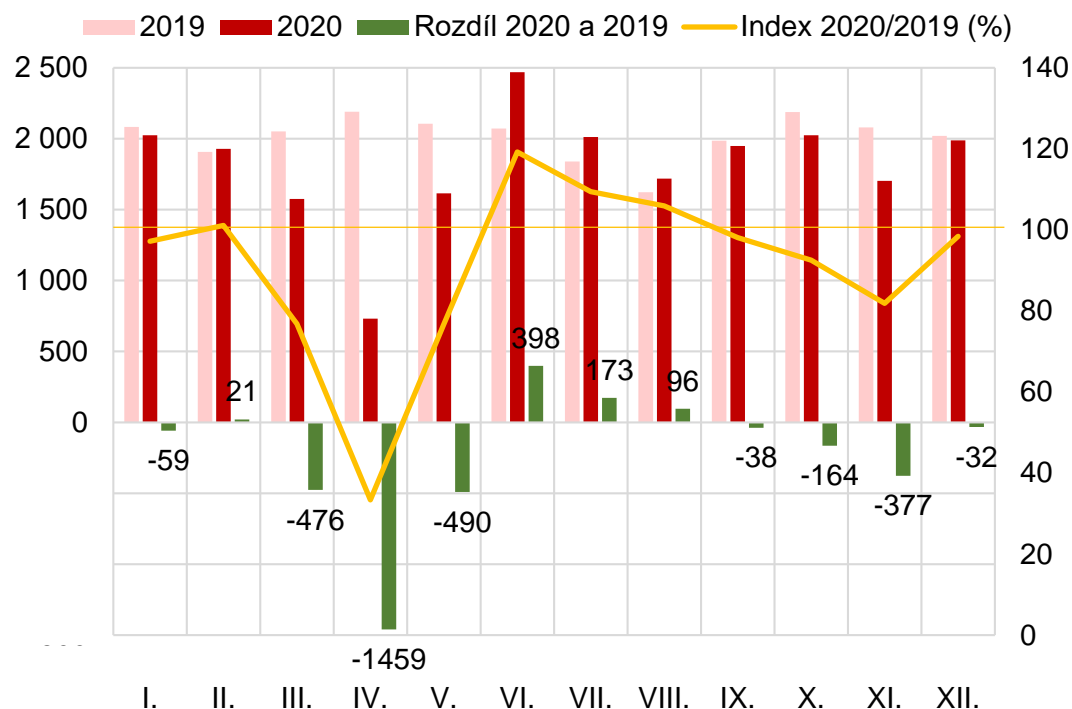
Nižší počet rozvodů byl naposledy v roce 1970

Roční počet rozvodů

- Meziroční pokles rozvodů o 10 %, větší naposledy v roce 1999, který byl ale vykompenzován nárůstem v roce 2000)

Rozvody v kalendářních měsících 2019 a 2020

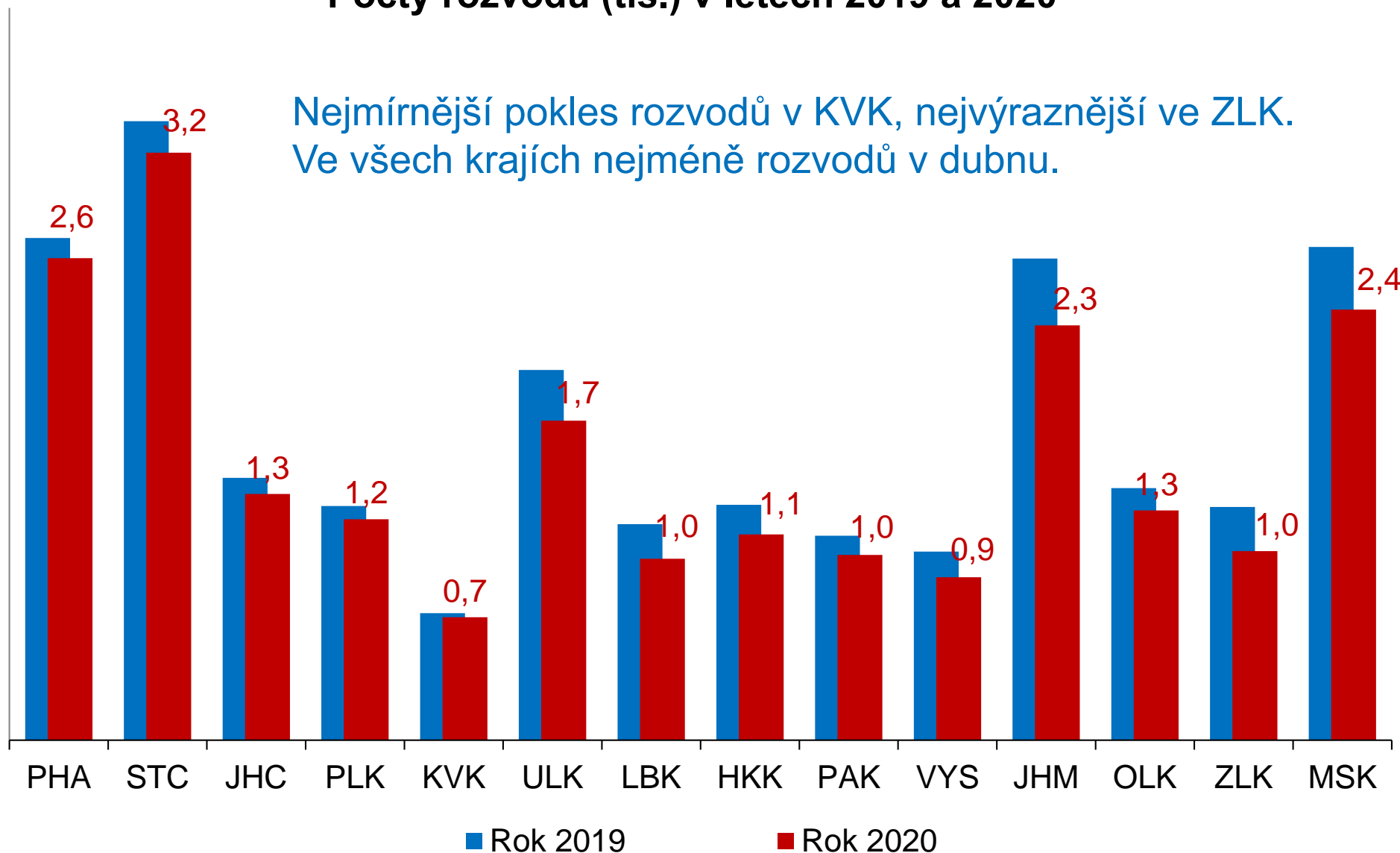

- Významný meziroční pokles rozvodů v březnu až květnu, méně výrazně i v listopadu
- Nárůst nejvíce v červnu, méně pak v červenci a srpnu

Pokles počtu rozvodů ve všech krajích o 3–19 %

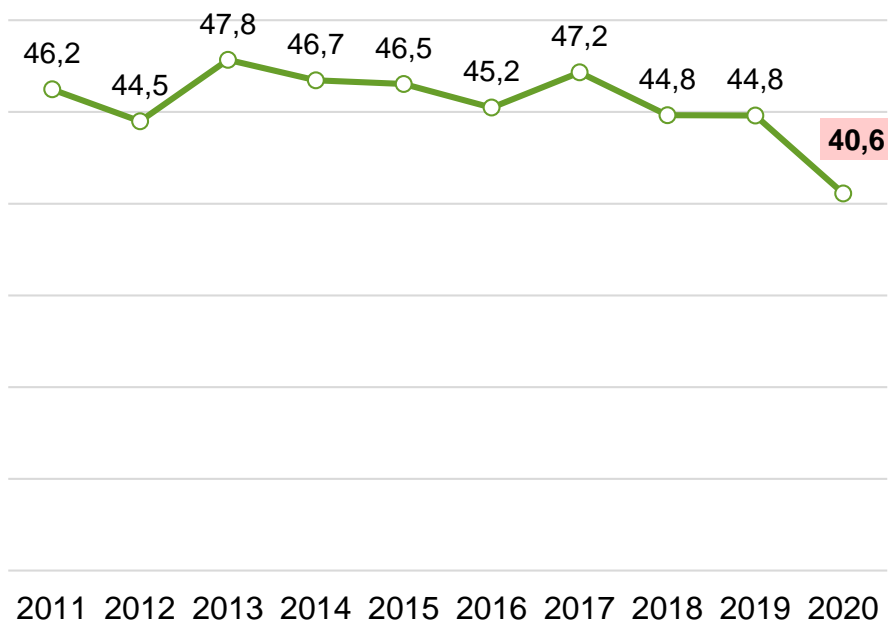
Počty rozvodů (tis.) v letech 2019 a 2020

Nejmírnější pokles rozvodů v KVK, nejvýraznější ve ZLK.
Ve všech krajích nejméně rozvodů v dubnu.

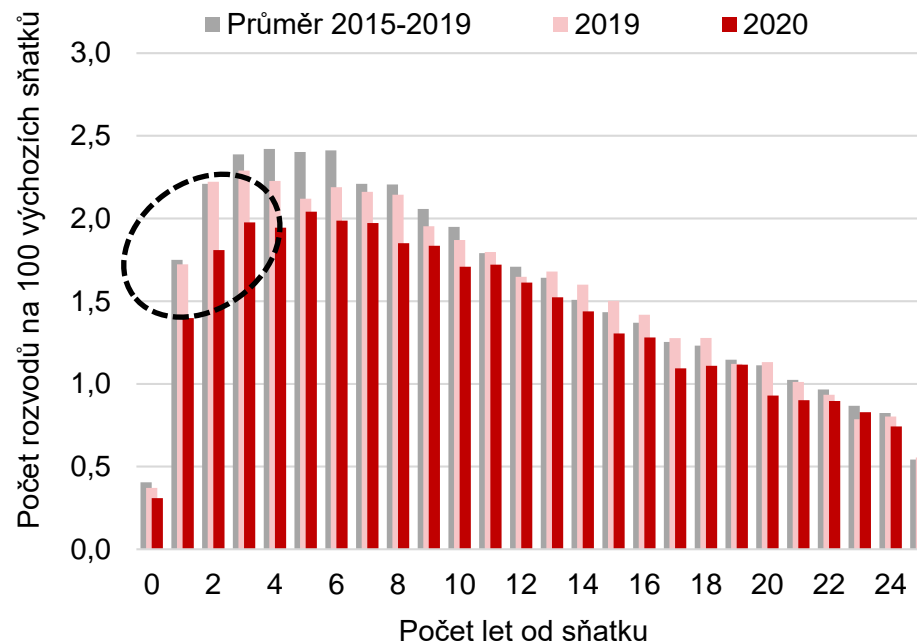

Rozvodovost klesla

Podíl manželství ukončených rozvodem
v %

Míry rozvodovosti podle počtu roků
uplynulých od sňatku

- Největší meziroční pokles podílu manželství ukončených rozvodem od změny rozvodové legislativy v roce 1999

- Pokles rozvodovosti zasáhl v zásadě všechna manželství bez ohledu na jejich délku trvání, nejvíce však ta trvajících méně jak 3 roky

Shrnutí

- Rok 2020 byl mimořádný pro úmrtnost, sňatečnost a rozvodovost obyvatel Česka
- Počet obyvatel vzrostl v roce 2020 o 7,8 tisíce, k růstu došlo výhradně zahraniční migrací, přirozenou měnou obyvatel výrazně ubylo
- Jihomoravský kraj se stal 3. nejlidnatějším krajem ČR
- Narozených ubylo, ale úroveň plodnosti se nezměnila
- 15% meziroční nárůst zemřelých, v krajích o 11-24 %
- Počet sňatků nižší o 17 %, díky útlumu sňatečnosti na jaře
- Výrazně meziročně nižší i počet rozvodů
- K pozitivnímu saldu migrace přispěli (opět) nejvíce Ukrajinci